

Poštovane dame i gospodo, kolegice i kolege, cijenjeni uzvanici!

U svečanim okolnostima kao što je ova, u trenutku kada obilježavamo sedmu obljetnicu postojanja obnovljenoga Sveučilišta u Zadru, trebalo bi se najprije osvrnuti na događaje koje su obilježili sveučilišni život i osobito na obećanja koja smo dali prošle godine na ovaj isti dan. Unatoč problemima svih vrsta, organizacijskih i materijalnih prije svega, unatoč financijskoj krizi, možemo bez prigodničarske patetike reći da su svi glavni zadaci koje smo tada postavili pred sebe, izvršeni. Možda ne u svakoj najmanjoj pojedinosti i ponekad sa zakašnjenjem, ali ipak izvršeni.

Prošle smo se godine na ovaj dan bili zaputili prema Novom sveučilišnom kampusu i Arhipelagu znanja. Sigurno vas zanima dokle smo stigli danas, godinu dana kasnije. Na ta i druga pitanja nastojat ću implicate i eksplicite odgovoriti u sljedećih nekoliko minuta.

Ove smo se godine ponovno „vratili“ u Grad. Potpuno svjesni uloge koju igramo i moramo igrati u životu Grada i Županije, zakrilili smo ovu malu proslavu sloganom: **Zadar – sveučilišni grad**. Da je Zadar sveučilišni grad, bilo je jasno još prije više od šest stoljeća, da su Grad i Županija uvijek, a osobito od osamostaljenja, pratili svoje sveučilište i to je istina. Bili bismo nesretni kada bi se ove riječi shvatile kao dodvoravanje gradskim ili županijskim vlastima u prigodi dolazećih izbora. Ne! Nije riječ o tome! Naša je suradnja i zajedničko djelovanje jednostavno činjenica. To je naša sudbina i način postojanja, naša istina. Međutim, to zbog čega se mi vraćamo ovoj istini, zbog čega želimo sveprisutno Sveučilište u Gradu i sveprisutan Grad na Sveučilištu nije težnja za diobom političkoga utjecaja i političke moći, već želja da razvoj Grada i Županije s jedne i Sveučilišta s druge strane, postanu jedinstven razvojni program: *Universitas civitasque iadertinae*.

* * *

Jedan od najvažnijih ciljeva Uprave je bio, premda se možda nije uvijek tako činilo, da se sustav studiranja unaprijedi do najviše razine tehničke, sadržajne i izvedbene kvalitete, kako bi Zadar postao ono što smo naglasili i prošle godine – Sveučilište i Grad poželjan za studiranje, grad u kojem se mogu naći programi takve kvalitete i takve

prepoznatljivosti kakvi se ne mogu naći nigdje drugdje. Neke vanjske evaluacije koje se temelje na jednoj vrsti podataka (posjećivanje mrežnih stranica i veze s drugim sveučilištima) na to već sada upućuju. Prema navedenim kriterijima, Zadar je drugo sveučilište u Hrvatskoj. Nadalje, svi se možemo složiti kako sveučilišni život u Zadru u posljednje vrijeme prolazi vrlo intenzivno kroz različite razvojne faze, a prilagodba bolonjskom sustavu studiranja snažno je obilježila rad naše akademske zajednice. Pritom su postavljeni prilično visoki i opravdano ambiciozni ciljevi, što se osobito odnosi na ustrojavanje i izvođenje novih studija, te prostornoj i kadrovskoj politici.

Pozitivni pomaci koji su ostvareni u protekloj godini, a koje svakako treba istaknuti, primarno se odnose na osnivanje novih diplomskih i doktorskih studija, zapošljavanje novih djelatnika u znanstveno-nastavnim i suradničkim zvanjima, smanjenje fluktuacije znanstveno-nastavnog kadra, veću izlaznu i ulaznu mobilnost nastavnika i studenata te poboljšanje studentskog standarda. Nadalje, kako bi se povećala prohodnost, prolaznost i opća prilagodba bolonjskom procesu, u protekloj akademskoj godini osobito treba izdvojiti ovo:

- Završen je proces implementacije Informacijskog sustava visokih učilišta (ISVU), koji je svojim najvećim dijelom već u funkciji.
- Standardiziran je postupak za stjecanje nastavničkih kompetencija unutar sveučilišnih sastavnica u skladu s važećim zakonskim odrednicama.
- Donesena je odluka o završnim radovima/ispitima studenata na preddiplomskom studiju.
- Imenovani su mentori za praćenje i usmjeravanje rada studenata (od prve godine studija).
- Definirane su administrativne i tehničke procedure za izdavanje prvostupničkih svjedodžbi i dopunske isprave o studiju.
- Racionaliziran je dio administrativnih poslova.

Ipak, analiza uspješnosti studenata prvog bolonjskog ciklusa, odnosno vertikalne prohodnosti, pokazuje da se nužno mora unaprijediti kvaliteta studija. Naime, samo je 31,9% upisanih studenata prve bolonjske generacije, nastavilo diplomatske studije na Sveučilištu u Zadru. U tom kontekstu, kao „kritične“ točke mogu se dijagnosticirati dvopredmetni studiji općenito, te dio humanističkih studija kod kojih je ukupna

prolaznost studenata znatno manja u odnosu na druge smjerove i jednopredmetne studije (čak i ispod 20%). Stoga se u predstojećem razdoblju planira veći broj aktivnosti kojima će se nastojati podići kvaliteta i fleksibilnost nastavnog procesa između kojih želimo izdvojiti:

- Smanjenje broja dvopredmetnih kombinacija i povećanje broja jednopredmetnih studija;
- Osnivanje novih studija, osobito diplomskih i doktorskih;
- Izradu *Priručnika o kvaliteti* i daljnje promicanje svih vidova kvalitete znanstvenoga, nastavnog i stručnog rada (ujedno podloga za unutarnju i vanjsku evaluaciju);
- Daljnju preraspodjelu i racionalizaciju administrativnih poslova;
- Temeljitiyu reviziju studijskih programa (bodovno opterećenje, ujednačavanje broja predmeta po semestrima i drugo).

Svemu treba pridodati i aktivnosti na polju ustrojavanja i unaprijeđenja međunarodne suradnje. Sudjelujemo u programu bilateralne mobilnosti kao pripremnoj fazi za *Erasmus-program*. Da bismo realno mogli participirati u tom programu, prijavili smo se za *Erasmus povelju*. Nažalost, zanimanje naših studenata, profesora i administrativnog osoblja za programe mobilnosti vrlo je skromno. Mogući razlozi su nedovoljna informiranost, neriješena formalna pitanja priznavanja boravka u inozemstvu te male stipendije. S druge strane, značajno je zanimanje stranih sveučilišta za uspostavljanje suradnje s nama.

Posljednjih se godina sve više pozornosti u nas i u Europi posvećuje organizacijskim pitanjima i upravljačkim tehnologijama na sveučilištima. Većina *Tempus* projekata prošle generacije a slično je i s novima posvećena je ovim pitanjima. Potpuno svjesni takvih potreba, Sveučilište je nakon analize i konsolidacije poslovnih procesa poduzetih tijekom druge polovice 2008. godine, pokrenulo projekt nove organizacijske strukture, koji anticipira uvjete tržišnog poslovanja, s tri temeljna cilja, a to su:

- provedba nastave temeljene na primjeni bolonjskog načina studiranja u okviru sastavnica Sveučilišta,
- poticanje i realizaciju znanstveno-istraživačkog rada na Sveučilištu i njegovog povezivanja s gospodarstvom;

- unaprjeđenje svih drugih poslovnih aktivnosti potrebnih za rad Sveučilišta za razdoblje do 2020. godine.

Jedini organizacijski oblik koji je mogao osigurati ostvarenje svih ovih ciljeva je funkcijska hibridna struktura, pri čemu sveučilišni odjeli, osim nastave, provode i sve aktivnosti organizacije i administracije studija, a sveučilišni instituti osim organizacije znanstvenika i znanstvenog rada ostvaruju suradnju s gospodarstvom i administriraju znanstvene projekte. Sve aktivnosti potpore nastavi i znanstvenom radu realizirane su u rektoratu Sveučilišta koji će se organizacijski i procesno ISO certificirati u ovoj akademskoj godini.

Kako je najavljeno prošle godine, tehnološki razvoj Sveučilišta, radi povećanja tržišne konkurentnosti, usmjeren je prvenstveno na realizaciju *e-learning* sustava kao sredstva za povećanje kvalitete postojećih studija *in situ* te kao temelj za studije uz učenje na daljinu. Do sada je ostvarena hardverska osnova sustava, u tijeku su aktivnosti probnog unošenja nastavnih sadržaja u bazu podataka za studij menadžmenta i obuka nastavnika i suradnika Odjela, čiji se završetak očekuje u ovoj akademskoj godini. U akademskoj 2009./2010. godini planirano je testiranja sustava primjenom *in situ* za postojeći studij Odjela, obuka studenata za korištenje sustava, te testiranje novog videokonferencijskog sustava za realizaciju neposrednih konzultacija studenata s nastavnicima i suradnicima. Istodobno, izvršit će se priprema *e-learning* sustava za *distans learning* primjenu na studiju Prometa i pomorstva. Radna uporaba *e-learning* sustava studija menadžmenta planira se od početka akademske 2010./2011. godine u primjeni *in situ* i *distance learning*-u.

* * *

U polju knjižničke djelatnosti, najveća je vijest da je prije nekoliko dana objavljen arhitektonsko-urbanistički natječaj za novu zgradu. Riječ je o prvom velikom kapitalnom objektu sveučilišne infrastrukture u Novom kampusu. No, nije se čekao ovaj natječaj da bi se poboljšale prilike u sferi koju zauzima knjižnička djelatnost i izdavaštvo. Započelo se s izradom bibliografije radova svih znanstvenika na Sveučilištu, otvorila se web-knjižara, počeo se ekipirati ured za izdavačku djelatnost. Objavljen je novi katalog monografskih publikacija, *Godišnjak Sveučilišta* za prošlu

akad. godinu, prijevod na engleski *Liber Almi*. Najveći problemi u ovom segmentu su i dalje implementacija računalne podrške za knjižnično poslovanje.

U području doktorskih studija nije nažalost došlo do znatnijih pomaka u odnosu na prošlu godinu. Pokrenut je samo studij *Društvo znanja i prijenos informacija* pa uz postojeći iz *Arheologije istočnoga Jadrana*, sada imamo dva. Još tri doktorska studija koja realiziramo u suradnji s hrvatskim sveučilištima, ne utječu bitno na cjelinu naših programa. Doktorski studiji su objektivno slaba točka Sveučilišta. Na njihovoj organizaciji i implantaciji treba dalje raditi, no, tu je potrebna dobra volja i pomoć svih istraživača. Sveučilište već dugi niz godina ne upisuje studente na stare poslijediplomske studije kojih je bilo devet. Takva je odluka donesena u duhu Zakona, ali se pokazala pogrešnom zato što su neka druga sveučilišta u Hrvatskoj nastavila upisivati poslijediplomande mimo Zakona, a preko čega se kasnije prešlo. Nepostojanje dostatnog broja studija u velikoj mjeri otežava život i rad, kako studenta, tako i Sveučilišta. Studenti putuju u druga znanstvena središta, a Sveučilište plaća goleme troškove. S obzirom na to da sljedeće akademske godine 2009./2010. završava prvi bolonjski ciklus, do tada bi većina doktorskih studija trebala biti spremna. Za sada se pouzdano zna da su u pripremi samo dva takva programa.

U petak, 20. ožujka održana je javna rasprava o nacrtu znanstvene strategije Sveučilišta. Bez obzira na slabosti i različita viđena dokumenta, u jednom su svi bili suglasni, a to je da je takav dokument potreban i da na njemu treba još raditi. Upozoreno je također da se ubuduće ni jedan strateški dokument ne bi trebalo raditi, prije nego se donese cjelovita strategija razvitka Sveučilišta. Dogovoreno je da će se tako i postupiti. Znanstvena strategija ima i dugoročne i kratkoročne ciljeve. Filozofija dokumenta je da zadarsko sveučilište mora ustrajati na očuvanju i izgradnji svoje znanstvene različitosti i prepoznatljivosti, na očuvanju vrijednosti i statusa znanstvenih istraživanja koja su dosad ostvarena te na izgradnji novih i društvu potrebnih istraživanja, najprije u vlastitom prostoru, a potom na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Mnogi će – da tako kažemo – sporedni i ne tako skupi postupci u tome biti od koristi: Osnivanje *Zaklade za znanost Sveučilišta*, otvorenje znanstvene knjižare i antikvarijata, organizacija *Alumnija Sveučilišta* u Zadru. Sve u ovoj i sljedećoj akademskoj godini.

Od preuzetih obećanja završena je prva faza programa *Arhipelagos*, koji se lani, kada smo ga najavili, predstavili kao *Arhipelag znanja*. Tko ima vremena može ga i pročitati. Dokument je kompatibilan s nacrtom znanstvene strategije. Želi afirmirati specifičnu prostornu i duhovnu komponentu Sveučilišta i iskoristiti je na dobrobit istraživača i građana. Promocija programa održat će se 27. travnja u 13 sati na otoku Molatu. Svi ste pozvani!

Kamo idemo? Do godine upisujemo drugu godinu diplomskoga studija. To će biti prva generacija koja će završiti po bolonjskom načinu studiranja. Očekujemo, prema pokazateljima s kojima sada raspolažemo da ćemo u tom trenutku imati oko 5.000 bolonjskih studenata, nekoliko stotina nezavršenih apsolvenata i oko 300 poslijediplomanda. Kratkoročni je cilj Sveučilišta da se do 2011. godine, godine u kojoj se mora završiti studiranje po starom programu, broj bolonjskih studenara (prediplomskih, diplomskih i doktorskih) stabilizira na oko 6.000. Dugoročni cilj je između osam i devet tisuća studenata s tim da se povećanje broja ostvaruje isključivo u prostoru doktorskih studija, sveučilišnih instituta i izvanrednih oblika studiranja: cjeloživotnog učenja i studiranja na daljinu.

Jučer su unatoč mnogim nedaćama (od promjene projekta do meteoroloških neprilika i povećanih troškova), završeni radovi na preuređenju i proširenju studentskoga restorana u Citadeli. Na domjenku koji će se održati upravo u obnovljenom restoranu pit ćemo vino iz sveučilišnih vinograda. Pitanja studentskoga standarda i kvalitete studiranja trajna su preokupacija Sveučilišta, no, potpuno je jasno da će skupi projekti morati pričekati neko vrijeme, ne pronade li se neki novi model potpore. A tu ćemo potporu i snagu – da se vratimo na početak i na naš ovogodišnji slogan *Zadar sveučilišni grad* – najprije tražiti među nama i u našoj neposrednoj blizini. Želimo raditi i djelovati tako da se Sveučilište osjeća na svakom koraku u gradu, u zaobalju i u arhipelagu, u Zagrebu, Padovi i na Harvardu. Mi to možemo i mi smo tim putem već krenuli! Hvala vam.